

COLUMN 23 oktober 2021 - ANWB

Clingendael is een deels 17^e-eeuws Wassenaars landhuis met tuin in strenge Hollandse stijl. In de 19e eeuw werd de tuin veranderd naar de uit Engeland overgewaaid mode van een romantisch landschap. Het is een landgoed als uit een sprookje: een uitgebreid boerenbedrijf, paardenstallen met hooizolder, een koetshuis met koetsierswoningen, moestuinen, een siertuin, een ijskelder, een wandelpark met Japanse Tuin, een begraafplaats voor de schoothondjes van de freule en voor de houtkap een houtplantage.

In de tweede oorlog werd het landgoed door de Rijkskommissaris Seyss-Inquart ingepikt en verbouwd tot zijn eigen Acropolis met wachtgebouw, executieplaats, kazerne en bunkers. Loet Barnstijns Filmstad ernaast op Oosterbeek werd ook meteen ingepikt door de UFA studio's voor Nazi propagandafilms. Met een beetje fantasie staat alles er nog.

De gemeente kocht het voormalige landgoed in de jaren '70 voor een habbekrats van de familie Jochems. De gebouwen werden gerestaureerd en het Instituut Clingendael werd huurder van het hoofdgebouw. In de bijgebouwen werden ateliers voor kunstenaars ingericht en woningen voor mensen van de plantsoendienst. Een fantastisch stadspark, tijdloos tafelzilver voor de gemeente.

Minder goed liep het af met de weilanden van het landgoed. Begin jaren '60 besloot de ANWB haar hoofdkantoor te vestigen op de hoek met de van Alkemadelaan: een veel te groot gebouw met een enorm parkeerterrein bovendien. De ANWB was daarbij een rupsje-nooit-genoeg: ze breidde haar kantoren met enige regelmaat uit waarbij ze aangaf niet al die ruimte zelf nodig te hebben maar je kon nooit weten. Kortom ze speculeerde met grond én gebouwen als verdienmodel.

De gemeente Wassenaar – op wiens grondgebied Clingendael ligt – werkte telkens graag mee om deze uithoek van haar gemeente vol te bouwen. Gemeente Den Haag en Rijksvastgoedbedrijf bekonkelden tenslotte dat een nieuwe Beatrixkazerne ernaast gebouwd kon worden ten behoeve van de Marechaussee. Weg open land.

En nu gaat de ANWB verkassen en laat ze de boel achter.

Als burger wekt het verbazing dat de ANWB kantoren met hun geïsoleerde ligging en slotgracht niet in gebruik zijn genomen door een internationale organisatie of een ministerie. Je kan er zo in zou je denken. Maar dat dachten we van het oude KLM kantoor bij Wittebrug ook. En dat worden ook peperdure appartementen.

De gemeente Den Haag heeft hier duidelijk kansen laten liggen door niet met haar buurgemeente te overleggen. Bedenk dat in een rechte lijn tegenover de oprijlaan van de ANWB de woning staat van ex wethouder Revis die dat blijkbaar allemaal niet nodig vond.

In opdracht van de ANWB heeft projectontwikkelaar ABB uitgerekend wat ze zou kunnen bouwen op de locatie van de te slopen ANWB kantoren. Het kan geen verrassing zijn dat dit profijtelijke appartementen met grote balkons worden in het hogere prijssegment plus enkele exclusieve bereikbare woningen.

Het oudste kantoorgebouw moet blijven staan inclusief de eens zo fraaie Rotonde: die gebouwen zijn inmiddels aangewezen als rijksmonument. Op de site van ABB staat nog dat ANWB hier gehuisvest blijft maar we weten inmiddels dat ANWB verkast naar een spiegelbeeldig nieuw kantoorgebouw op de plek van het conservatorium.

De andere ANWB gebouwen gaan dus weer plat en worden dan weer opnieuw opgebouwd – iets hoger om het allemaal haalbaar te maken...

Maccranor en Lavington architecten hebben dat plan in drie jurken verpakt waar de buurt haar zegje over mag doen. Dit of dit of dit. Flats, flats of flats. De jurken waar de buurt uit mag kiezen heten Parkbos, Tuinensemble en Duinlandschap. Benamingen die alle nadruk leggen op de inrichting tussen de enorme gebouwen maar die niets zeggen over de buitenkant van de gebouwen of verschillen in het wonen op die plek.

De gemeente Wassenaar en de projectontwikkelaar maken vaart. Dit jaar is een reeks rapporten en beleidsstukken gepubliceerd die nodig zijn om te kunnen slopen en nieuwbouwen. Vertrouwelijke bijeenkomsten met omwonenden ten spijt wordt er geen openbaar gesprek gevoerd of we deze locatie überhaupt wel moeten herbestemmen. Behoud het als kantorenlocatie-zonder-sloop of geef het terug als weiland aan Clingendael. Maar doe er alsjeblieft iets mee waar onze kleinkinderen blij mee kunnen zijn en maak er geen locatie van voor de intensieve menshouderij.